

Dohányzás és nyílt láng veszélyei

Sok lakástűz némi odafigyeléssel megelőzhető lenne. A nyílt láng használata a lakástűzek legfőbb forrása. Nyílt lángot leginkább a tűzhelyekben, kandallókban és a kályhákban használunk. Kiemelten figyelniünk kell arra, hogy semmilyen gyúlékony anyagot ne tároljunk ezek közelében, például ne a kandalló hőjével próbáljuk gyorsabb száradásra bírni a frissen mosott ruhákat!

Komoly gondot okozhatnak a felelőtlenül elhelyezett, illetve magukra hagyott gyertyák és mécsesek is: ezek könnyen leverhetőek, lángjuk pedig könnyen belekaphat a közelben lévő tárgyakba, függönyökbe, terítőkre, esetenként bútorokba, és percek alatt kiterjedt lakástűz keletkezhet.

Az adventi koszorú által okozott tüzeket is többnyire az égve felejtett gyertyák okozzák. Annak érdekében, hogy elkerüljük a hasonló tüzeseteket, az adventi koszorút helyezzük nem éghető anyagból készült felületre (fémre vagy hőálló üveglapra) és közvetlen közelében ne helyezzünk el más éghető anyagokat, a koszorún elhelyezett gyertyákat csak felügyelet mellett égessük, a helyiségből távozás előtt azokat oltuk el.

A karácsonyi tüzesetek többsége a felügyelet nélkül hagyott gyertyák, csillagszórók, esetenként a működésben lévő elektromos árammal működő lámpafüzérek helytelen, vagy felügyelet nélküli használatára vezethető vissza. A karácsonyfa jellemző tulajdonsága, hogy kiszáradásával egyenes arányban nő a tűzveszélyessége, ezért az ünnepet tönkretévő tüzesetek elkerülése érdekében javasoljuk: csillagszórót, díszgyertyát a karácsonyfán csak felnőttek gyűjtsanak meg. A helyiségből való távozás előtt a gyertyákat el kell oltani és a csillagszóró maradványát is el kell távolítani fáról. Amennyiben a karácsonyfán nyílt lánggal működő díszeket helyezünk el, a fát ne helyezzük függöny közelébe és lehetőség szerint rögzítsük, hogy ne dőljön el. Az esetleg fellobbanó lángok elharapódzását vizes pokrócokkal, vagy ha van, kézi tűzoltó készülék alkalmazásával lehet leggyorsabban megakadályozni. Figyeljünk arra, hogy amennyiben karácsonyfátűz alakul ki és a fán elektromos lámpafűzér volt, vízzel vagy vizes pokróccal csak azután kezdjük oltani az ilyen tüzet, miután a lámpafűzér csatlakozóját kihúztuk a dugaljából!

Jó tanácsok:

- Nagyon fontos, hogy az égő gyertyát, mécseset soha ne hagyjuk őrizetlenül otthonunkban.
- A gyertyát a huzat eldöntheti. Fontos, hogy ilyen esetben a láng ne érjen el semmilyen éghető anyagot, például koszorút, asztalterítőt.
- A meggyújtott gyertyát olyan stabil helyre kell rakni, ahol nem tud eldőlni, a közeléből pedig el kell tenni a gyúlékony anyagokat.
- Minden esetben legyen hőálló alátét a gyertya alatt.
- A gyertya felett szintén nem lehet éghető anyag, például függöny. Gondoljunk arra is, hogy nyitott ablak esetén a huzat a láng fölé fújhatja a textíliát.
- A kanóc ne legyen hosszabb egy centiméternél, ebben az esetben kisebb lesz a láng magassága.
- Soha ne hagyjuk teljesen leégni az adventi koszorún gyertyát, ne várjuk meg, amíg az összes viasz elfogy, mivel az átforrósodott mécsesstartó is tüzet okozhat.

Szintén veszélyforrást jelent a konyhai szeméttárolóba dobott, még izzó gyufa és dohánynemű, amelyek lángra lobbantathják a kuka tartalmát, vagy a szemétdobóban felhalmozódott kommunális hulladékot. Legyünk körültekintőek és bizonyosodjunk meg arról, hogy csak teljesen eloltott gyufát és dohányneműt dobunk a szemetesbe. Kerüljük a tűzveszélyes folyadékok háztartási hulladék közötti elhelyezését.

Játékos kedvű gyermekeink – szülői felügyelet hiánya és a gondatlanság miatt – több tüzesetnek voltak már okozói. A kiskorú nem felelős cselekedeteiért, a szülők, a felnőttek mulasztása, ha a tüzgyújtó eszközöket olyan helyen hagyják, ahol a gyermek hozzáférhet. Elsősorban a padlás, a pince vagy a melléképület, illetve távoli szoba sarka az alkalmasnak vélt hely a tiltott játék, a gyufa és a cigaretta kipróbálására. A felügyelet hiánya tragédiához vezethet abban az esetben, ha a gyújtóeszközt (gyufát, öngyújtót stb.) hagyunk a gyermek közelében, illetve olyan szobában hagyjuk őket egyedül, ahol nyílt tüzelésű fűtőberendezés üzemel. Az ágyban fekvő pici is veszélyben van, különösen, ha közel tesszük az ágyat a tűzhöz.

A gyereket fokozatosan meg kell tanítani arra, hogy felismerje a veszélyt és a tűzszerzőkötől és a különböző hőtermelő berendezésektől ne féljen, hanem megfelelően használja azokat. Különösen fontos ez ott, ahol mindkét szülő dolgozik és a gyermeknek önállóan kell ellátnia magát, fűtenie kell és meg kell melegítenie az ételt.

Tanácsok röviden:

- A gyermek ágya ne legyen közel a hőforráshoz!
- Ne hagyjuk magára gyermekünket!
- Zárjuk el a gyújtóeszközt a gyermekek elől!
- Magyarázzuk el a tűz fontosságát és veszélyességét, hiszen a tűz nem játék!
- A nagyobbakat tanítsuk meg a tűz elleni védekezésre is!

Ahol nincs villany és a világítást petróleumlámpa, viharlámpa, gyertya vagy mécses szolgáltatja, ott fontos figyelni a lámpába kerülő petróleum vagy olaj gondos tárolásáról, kezeléséről. Lehetőleg kis műanyag kannában tároljuk ezeket az anyagokat, mert az üveg könnyen törik és a szétfolyó tűzveszélyes anyag veszélyt jelent. Legjobb, ha száraz homokot is tartunk otthon, hiszen ezzel gyorsan felitatható a kiömlött olaj vagy petróleum, az átitatott homok felseperhető és kivihető a lakásból. Ilyenkor ne feledkezzünk meg a szellőztetésről, mert a levegőbe éghető gázok kerülnek.

Nagyon sok tűz keletkezik DOHÁNYZÁS következtében.

A dohányzás egészségkárosító hatású, ennek ellenére nemcsak a felnőttek, hanem egyre több gyermek is a dohányzás rabjává válik. Esetükben fokozza a veszélyt, hogy nem ritkán olyan helyen dohányoznak, ahol az eldobott cigarettavég nagy valószínűséggel okoz tüzet. A dohányzók évente több száz tüzesetet okoznak. Aki dohányzik, fokozottan ügyeljen a biztonságra. A parázsló cigarettavég hőmérséklete 700 °C, ezért alkalmas az éghető anyagok meggyújtására.

Sok lakástűz vezethető vissza az ágyban való cigarettázásra: a cigarettából kihulló parázs, vagy az ágyba borult hamutartó csak órák múlva okoz tüzet – nagy valószínűséggel éppen akkor, amikor már alszunk. Növeli a veszélyt, amikor valaki alkohol fogyasztása vagy egyéb tudatmódosító szer használata közben gyújt rá, esetleg erős gyógyszert, altatót, nyugtatót vagy fájdalomcsillapítót szed.

Néhány jó tanács a dohányzással kapcsolatban:

Égő dohányneműt, gyufát és egyéb gyújtóforrást tilos olyan helyre tenni vagy ott eldobni, ahol az tüzet vagy robbanást okozhat.

- Ha gyúlékony, robbanékony anyaggal dolgozunk, ne dohányozzunk!
- Használjunk üveg, kerámia vagy fém hamutartót!
- Ügyeljünk arra, hogy ne a földre vagy a hamutartó mellé hamuzzunk!
- A cigarettavéget mindig gondosan oltsuk el, lehetőleg locsoljunk rá vizet!
- A hamutartót sose ürítsük papírral teli kukába!
- Az égő cigarettát sose tegyük gyúlékony, éghető anyagra!
- ***Ágyban ne dohányozzunk!***
- ***Paráztóló, égő dohányneműt ne dobjuk ki ablakon, vagy a gépkocsiból!***
- Égő cigarettát ne hagyjuk ott még a hamutartóban sem!

Elektromos tüzek megelőzése

A lakástüzek között az elektromos eredetűek az előkelő második helyet foglalják el. Ezek a lakástüzek is egy kis odafigyeléssel megelőzhetőek.

Napjainkban rengeteg elektronikai berendezés vesz minket körül, és számuk egyre csak nő. A nyári kánikulában természetes, hogy behúzódunk a hűvös szobába, és bekapcsoljuk a ventilátort, légkondicionálót, aztán a kellemesre hűlt lakás egyik szobájában televíziót néznek a gyermekek, a másikban videojátékkal játszanak, apuka a számítógépen dolgozik, míg anyuka a konyhában a villanytűzhelyen készíti az ebédet. Az újszerű technológiák megjelenésével az áramforrásokat hosszú ideig, sokszor megszakítás nélkül használjuk, emiatt az elektromos tüzek száma is megnövekedhet.

Az ilyen típusú tüzek általában két módon keletkezhetnek: vagy az elektromos áram által működtetett eszköz, berendezés hibásodik meg, ilyenkor a belsejében rendellenes hőképződés indul, és ez okozza a tüzet, vagy pedig a villamos hálózat hibája miatt alakul ki tűz, hiszen a régi építésű házaknál nem a mai kor terheléséhez tervezték az elektromos hálózatot. Amíg régen egy porszívó teljesítménye 600-1000 Watt között mozgott, napjainkban 1500-2200 Wattal dolgozik, egy hajszárító a korábbi 300 Watt helyett már 1000-1500 Wattot fogyaszt. És akkor még nem beszéltünk a mikrohullámú sütőkről, a klímaberendezésekről, a mosó-, szárító-és mosogatógépekről, melyek szintén túlterhelhetik a régi hálózatokat. Az elektromos hálózat korszerűtlenségére utalhat, ha többször pislákol a lámpa vagy a szikráznak a konnektorok. Minden évben több tucat olyan tüzeset következik be, amely az elektromos hálózat hibájára vezethető vissza. Ezek nagy része otthon jellegű létesítményekben keletkezik. A társasházakban, panelházakban, régi családi házakban és egyéb épületekben gyakran találkozni elhasznált, alulméretezett vezetékkel.

Nagy teljesítményű készülékeit – elektromos kandalló, automata mosógép, szerszámgépek – ne használja egyidejűleg. Túlterheli velük a hálózatot, s így könnyen tüzet okozhat. Ha valamelyik villamos kisgépe, fűtőberendezése meghibásodik, a javítást bízza szakemberre.

Az ember persze nem figyelhet egyszerre mindenre, de amikor már nem használja a kávédarálót, a vasalót, a hőszűrőt, a centrifugát, vagy a mosógépet, minden esetben kapcsolja ki a készüléket. Fontos tudni, hogy a gépek kapcsolója is elromolhat, ezért biztosabb, ha a csatlakozókat ki is húzza a konnektorból. Mindennapos dolog, hogy tönkremegy egy-egy olvadóbiztosíték. Elterjedt, veszélyes szokás, hogy ezeket a biztosítékokat nem egyszer úgymond megtalálják, drótozzák, ez azonban tűzveszélyes!

A karácsonyfa díszítésére már kevésbé jellemző a hagyományos viaszgyertya alkalmazása, felváltották őket az elektromos füzérek, karácsonyfa izzók. A rossz műszaki állapotú, gyakorta engedély nélkül forgalmazott darabok azonban zárlatosak lehetnek, tüzet okozhatnak, ezért fontos, hogy legális forrásból, engedélyezett terméket válasszunk. Még így is fontos, hogy lehetőleg ne hagyjuk felügyelet nélkül a kivilágított karácsonyfát, ha pedig távozzunk a lakásból, áramtalanítsuk a fát.

Elektromos tüzet tilos vízzel oltani!. Az oltáshoz használjunk porral oltó kézi tűzoltó készüléket vagy ha olyan nincs a háznál, akkor használhatunk homokot vagy valamilyen nem gyúlékony, nagy felületű anyagot, amely elzárja az oxigént a tüztől. Javasolt otthon egy tűzoltó készülék készenlében tartása, mert a kezdeti tüzek oltására hatékonyan alkalmazható, így megfékezhetjük a kezdődő tüzeket, védelmezve családunk és vagyontárgyaink épségét.

Bármilyen tűz észlelése során a legfontosabb a gyors helyzetfelmérés. A tűz másodpercek alatt rohamosan elterjedhet, így ha látunk esélyt a tűz megfékezésére és eloltására, akkor azt azonnal kezdjük meg. Ha nincs ilyenre lehetőség, akkor az első dolgunk a tűzoltók értesítése legyen, és csak utána kezdünk bele a tűz oltásába, illetve a kármentésbe.

Jó tanácsok az elektromos tüzek megelőzése, az otthonok védelme érdekében:

- Túlmelegedés, rendellenes működés, furcsa, égésre utaló szag esetén azonnal válasszuk le az elektromos berendezést a hálózatról, húzzuk ki a konnektorból!
- A kismegszakítót, biztosítót csak szakemberrel cseréltessük, javíttassuk!
- Használat előtt nézzük át elektromos berendezéseinket, a csatlakozókat és a vezetékeket, hogy nincsenek-e eltörve, megrepedve!
- Ne terheljük túl a hosszabbítókat, elosztókat, több elektromos hosszabbító kábelt ne csatlakoztassunk egymásba! Lehetőleg földelt eszközöket használjunk!
- Ne használjon hosszabbítót, kábeldobot feltekerve! A feltekert kábel terhelve túlmelegszik, megolvad, tüzet, égési sérülést okoz.
- Az elektromos fűtőkészüléket soha ne takarjunk le, ne tegyük közel bútorainkhoz, éghető anyagból készült tárgyainkhoz!
- Ha nyaralni indulunk, vagy hosszabb időre elutazunk, ne hagyjuk áram alatt, konnektorba dugva az elektromos berendezéseket, mivel ezek még kikapcsolt, készenléti állapotban is fogyasztóként üzemelnek! Esetleges meghibásodásuk tüzet okozhat!
- Kizárólag szabványos elektromos készülékeket használjunk! A szaküzletek csak ezeket árulják! A piacokon vásárolt bizonytalan eredetű villamos készülékek veszélyesek!
- A jó kapcsoló és a jó csatlakozó üzem közben nem melegszik. Ellenkező esetben cseréltesse ki!
- Lámpáiban mindig a foglalatnak megfelelő méretű és teljesítményű izzókat használjon!
- Különböző anyagú vezetőket (réz és alumínium) nem szabad egymáshoz csatlakoztatni, kötéseket kialakítani!
- Az elektromos hálózatban keletkezett hibákat minden esetben szakemberrel javíttassa meg!

Gázkészülékek használatának veszélyei

Gázszivárgás leggyakrabban a karbantartás hiánya miatt következik be, vagy az előregedett vezeték, berendezés műszaki meghibásodásból fakad. Ezen eseteknél fennáll a robbanásveszély hiszen a levegőbe jutó gáz azzal robbanóképes elegyet képez, és ha van gyújtóforrás, bekövetkezik a baj. Alsó robbanási határérték az a koncentráció, amikor a kiszabadult gáz és levegő keveréke már robbanóképes elegyet alkot. A vezetékes földgáz esetén ez az érték körülbelül 5 százalék, a propánbutángáz esetén jóval kevesebb, nagyjából 1,5 százalék. Ez azt jelenti, hogy egy tíz léghőméter űrtartalmú helyiségben már 500 liter földgáz, vagy 150 liter propánbutángáz elegendő a robbanásveszélyhez.

Akár vezetékes földgázt, akár propánbutángázt használunk otthonunkban, bizonyos szabályokat be kell tartani. A palackban tárolt propánbutángáz használata kicsit több önállóságot igényel a felhasználó részéről (palackcsere, -tárolás, -szállítás, tömítettség ellenőrzése) éppen ezért a kockázat is nagyobb.

Ha új gázkészüléket tervezünk beüzemelni, vagy régebbi készüléken kell javítási, karbantartási munkát végezni, a munkálatokat minden esetben csak a gázszolgáltatónál regisztrált és szakképzett szakember végeztessük!

Kerüljük a saját kezűleg végzett gázszerelési munkákat!

Kizárólag a propánbutángázzal üzemelő berendezések palackcsereje a kivétel, kellő körültekintéssel ez házilag is elvégezhető.

Ma már csak égésbiztosítóval ellátott gázkészülékeket lehet vásárolni. Ha tehát a tűzhelyen üzemelő gázrózsa lángja elalszik, az égésbiztosító pár pillanat múlva reteszeli a kiáramló gáz útját, megszűnik a gáz légtérbe áramlása. Azonban rengeteg olyan régi készülék van még használatban, amelyik nem rendelkezik ezzel a fontos biztonsági berendezéssel. ***Ezek üzemeltetése fokozott odafigyelést, kontrollt igényel.***

A gázüzemű berendezésekben csak pentánálló gumitömítéseket és tömlőket szabad alkalmazni. Ezek csak gázszerelvényt árusító szaktoltokban vásárolhatók meg, de a legbiztonságosabb, ha probléma esetén szakemberre bizzuk a javítást, beszerzést.

Alapszabály, hogy gázszag, vagy hallható gázszivárgás, gázömlés esetén,

- 1: azonnal el kell zárni a gázfőcsapot, illetve a palackszelepet,***
- 2: áramtalanítsunk a villanyóránál,***
- 3: az összes nyílászáró kinyitásával ki kell szellőztetni a helyiségeket, lakást,***
- 4: értesítsük a gázszolgáltatót és/vagy a tűzoltóságot.***

A propánbutángáz-palackokról:

Sok helyen használnak palackos gázt. Ez nehezebb a levegőnél, így ha szivárog, a mélyebb fekvésű helyekre ülepszik. Fontos szabály, hogy a palackot, illetőleg a gázkészüléket csak nyomáscsökkentő közbeiktatása után szabad üzembe helyezni. A palackot sem a tárolás, sem a felhasználás során nem szabad 40 C° feletti hőhatásnak kitenni.

A palack alumíniumból készül, űrtartalma típustól függően 4,85 - 52 liter között változik. A bennük tárolt gáz a propán-bután. A kibányászott földgázból a megfelelő eljárásokkal

kivonják a propánt és a butánt. Ezek már kis nyomáson cseppfolyóssá válnak, palackban tárolva nagyon jó tüzelőanyagok. A tárolási nyomás 5-10 bar. Fontos, hogy a palackból a gázkivétel csak és kizárólag a gyártó által előírt nyomáscsökkentő egységen (reduktoron) keresztül történhet. Az is lényeges, hogy a palackot távol kell tartani mindenféle sugárzó hőtől.

Robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag nem tárolható tetőtérben, pincszinti helyiségben, továbbá 300 liter vagy 300 kg mennyiség felett egyéb, nem tárolásra tervezett helyiségben.

Padlástérben robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag és I-III. tűzveszélyességi fokozatú folyadék és gáz nem tárolható. Egyéb szilárd anyag csak olyan módon és mennyiségben helyezhető el, hogy azok a tetőszerkezet, valamint a kémény megközelítését ne akadályozzák, szükség esetén eltávolíthatók legyenek a tetőszerkezet éghető anyagú elemeitől, és a kéménytől legalább 1 méter távolságra helyezkedjenek el.

Huzamos tartózkodásra szolgáló helyiségekben és a gépjárműtárolókban gázipalackot tárolni tilos.

Többszintes lakóépületben – az egy lakóegységet tartalmazó lakóépületek kivételével – lakóegységként nem használható vagy tárolható egynél több propán-bután gázipalack

Gázipalack használata és tárolása tilos olyan földszintesnél magasabb építményben, ahol az esetleges gázrobbanás a tartószerkezet összeomlását idézheti elő.

Palackcsere közben ne dohányozzunk, és más nyílt lángú készüléket se üzemeltessünk! Csere után, vagy ha gázszivárgás gyanúja merül fel, magunk is elvégezhetjük a tömörségvizsgálatot a tömlő és a palack csatlakozási pontjánál. Ezt a vizsgálatot szappanos, vagy ultrás oldattal végezzük. Ha szivárog a gáz, akkor a csatlakozási helyet bekenve a szivárgás helyén bugyborékolni, szőrcsögni fog. Sajnos volt már arra példa, hogy a gázszivárgás helyét valaki gyertyaláng segítségével akarta megkeresni. A ház felrobbant, az illető meghalt.

SOHA ne próbáljuk nyílt lánggal vagy más gyúlékony eszközzel megkeresni a gázszivárgás helyét!

Továbbá a gázipalackból az átfejtés szigorúan TILOS, a gázipalackokat csak cseretelepen szabad cserélni!

Ha hosszabb időre elhagyjuk a lakást, zárjuk el a gázvezeték főelzáró csapját. Amennyiben befejeztük a propánbutángáz-üzemű berendezés használatát, zárjuk el a palack szelepét. Ha hosszabb ideig nem is kívánjuk használni, szereljük le a nyomáscsökkentőt, és a szelepnívásra helyezzük fel a kék biztonsági kupakot.

A gázkészülékek használatával kapcsolatban fontos foglalkozni az égéstermékek elvezetésével és a levegő-utánpótlással is.

A gáz égéstermékai mérgező elemeket tartalmaznak, tehát nagyon fontos a kémény rendszeres ellenőrzése és karbantartása. Ellenkező esetben a visszaáramló égéstermék halálos mérgezést okozhatnak.

Egy fali vízmelegítő átlagosan óránként 3 m³ gázt fogyaszt. Egy ilyen készülék biztonságos üzemeléséhez a felhasznált gázmennyiség húszszorosának megfelelő friss levegőre van

szükség. A manapság használt, szinte tökéletes légzárású ajtók és ablakok ekkora mennyiségű levegőt nem engednek be. Amennyiben olyan helyiségben vannak ilyen nyílászárók, ahol gázkészülék üzemel, fokozott a balesetveszély.

Nyílt lángú gázkészülék használata közben és után gondoskodjunk a megfelelő szellőzésről, szellőztetésről.

A gázhasználat veszélyes üzem, de ha ismerjük a gáz tulajdonságaiból fakadó veszélyeket, a használatra vonatkozó szabályokat és veszélyhelyzeti teendőket, biztos, hogy kényelmesebbé teszi az életünket.

Konyhai tüzek megelőzése

A főzés természetéből fakadóan tűzveszélyes tevékenység, és mint ilyen, kiemelt veszélyforrásnak tekinthető, hiszen például súlyos következményekkel járhat, ha a tűzhelyen felejtett zsiradék túlhevül és meggyullad. Egy-egy ilyen eset alapvetően az emberi figyelmetlenségre, gondatlanságra vezethető vissza, ezért főzés közben figyeljünk oda.

A tűzhelyen felejtett étel, olaj gyorsan tüzet okozhat, a konyhában elhelyezett gyúlékony anyagokon (konyharuha, műanyag eszközök, konyhabútor) pedig gyorsan továbbterjedhetnek a lángok. Fontos, hogy se főzés, se pedig ételmelegítés közben ne hagyjuk felügyelet nélkül a tűzhelyet! Ha elhagyjuk a lakást, minden esetben szüneteltessük a főzést, vegyük le az ételt a tűzről, zárjuk el a gázt, kapcsoljuk ki a tűzhelyet, mert számos tüzesetet éppen az okoz, hogy az otthonról távozó háziak elfelejtik, hogy a tűzhely bekapcsolva maradt. Bármi közbejöhethet, és könnyen előfordulhat, hogy nem érünk haza „öt perc múlva”, ahogy pedig terveztük.

Ha mégis meggyulladt az étel, a zsiradék vagy az olaj, a legfontosabb, hogy soha ne próbáljuk azt vízzel eloltani! A magas hőmérséklet miatt a tűzre öntött víz pillanatok alatt gőzzé alakul és az égő zsiradék, olaj robbanásszerűen kivetődik az edényből, lángba borítja az egész konyhát és súlyos égési sérüléseket is okozhat! Ilyenkor a legfontosabb, hogy az ételt nem éghető anyagú fedővel takarjuk le, így az égés oxigén hiányában megszűnik. Zárjuk el a gázt, kapcsoljuk ki a tűzhelyet! További probléma, hogy a tűz az elhanyagolt, tisztítatlan, nem tűzszakaszolt gépészeti aknákon továbbterjedhet, komoly károkat okozva a környező lakásokban is.

Hogyan előzhetőek meg a háztartási tüzek, és mi a teendő, ha már bekövetkezett a baj?

- A tűzhelyen készülő ételt ne hagyjuk felügyelet nélkül! A kifutó zsiradék azonnal lángra kap, és egy konyhában a tűz gyorsan továbbterjedhet.
- Tartsunk készenlétben egy tűzoltó készüléket a konyhában, amellyel bármilyen jellegű tűz biztonsággal eloltható!
- Ha tüzet, füstöt észlelünk, azonnal értesítsük a katasztrófavédelmet az egységes 112-es segélyhívó számon! Az eloltott tüzet is be kell jelenteni!
- A lakásunkban keletkező tüzet próbáljuk meg eloltani!
- A konyhában meggyulladt olajat, zsiradékot vízzel ne próbáljuk meg eloltani! A szétfröccsenő égő folyadék súlyos égési sérüléseket okoz és a tűz szétterjedését is segíti. Legegyszerűbb megoldás, ha az égő zsiradékot fedővel letakarjuk.
- Elektromos berendezést csak azután lehet vízzel oltani, ha már leválasztottuk a hálózatról!
- Amennyiben nem sikerül a tüzet eloltani, azonnal hagyjuk el a lakást! A bejárati ajtót csukjuk be magunk után, ezzel megakadályozhatjuk, vagy lassíthatjuk a tűz továbbterjedését (kulccsal bezárni nem szabad).
- Kiabálással riasszuk a többi lakót!

- Gondoskodjunk a lépcsőházi szellőzésről, a többi lakó biztonságos menekülése érdekében!
- A meneküléshez semmilyen esetben se használjunk normál kivitelű személyfelvonót!
- Hagyjuk el a házat!
- Amennyiben a lépcsőház sűrű füsttel telített, ne próbáljunk meg azon keresztül menekülni. Csukjuk be a bejárati ajtót. Tájékozódás (látás) hiányában két emelet magasból sem sikerülhet a menekülés!
- Várjuk a tűzoltókat, hogy a rendelkezésünkre álló információkkal segíthessük a gyors beavatkozást!

Tüzelő- és fűtőberendezések biztonságos használata

Fűtési technológiától függetlenül komoly veszélyt jelenthet, ha a készüléket nem rendeltetésszerűen használjuk, ha szabálytalan a kivitelezés, illetve ha elmulasztjuk a műszaki felülvizsgálatot vagy ellenőrzést. A nem rendeltetésszerű használat következtében jelentős anyagi kárral és esetenként súlyos sérülésekkel járó tüzesetek alakulhatnak ki, sőt, robbanás is előfordulhat.

Nagyobb eséllyel rakódik le káros anyag az olyan égéstermék-elvezető rendszerben, amelyben hulladékot vagy más, nem előírás szerinti tüzelőanyagot égetnek, az így elzáródott kéményből pedig a káros anyagok áramolhatnak vissza. Ezek a veszélyforrások a megfelelő használattal teljesen kiküszöbölhetőek.

A műszaki felülvizsgálat és ellenőrzés fontos feltétele a fűtési rendszer biztonságos működtetésének, hiszen időben kiderül, ha valamilyen karbantartási vagy javítási munkára van szükség. Ezt a munkát is minden esetben bízzuk szakemberre.

A tüzre dobott háztartási hulladék azon túl, hogy nagy mértékben szennyezi a környezetet és károsítja az egészséget, könnyen életveszélyes állapotokat idézhetnek elő otthonunkban. Környezetünk védelme, egészségünk megóvása és a biztonságos fűtés érdekében kiemelkedő jelentőségű, hogy csak a tüzelőberendezésünkhöz használható tüzelőanyagokkal fűtsünk, a kéményeket pedig szakemberrel ellenőrizzük és tisztítsuk. A nem megfelelő tüzelőanyag-választás és a kéménykarbantartás hiánya miatt megnőtt a szilárdtüzelésű fűtőberendezésekkel felszerelt lakóingatlanokban keletkezett kéménytűzek száma. Feltehetően a fűtési költségek csökkentése érdekében sokan otthon égetik el a háztartásban felgyülemlett hulladékot. Fontos hangsúlyozni, hogy szilárdtüzelésű fűtőberendezésben kizárólag papírhulladék és veszélyesnek nem minősülő, kezeletlen, száraz fahulladék égethető el. A tüzelőberendezések használatát kormányrendelet szabályozza, az abban leírtak megsértőivel szemben a környezetvédelmi hatóság eljárást indíthat és bírságot szabhat ki, hiszen például a háztartási hulladékok otthoni fűtőberendezésben való elégetése során mérgező anyagok szabadulhatnak fel, illetve olyan kémiai reakciók indulhatnak be, amelyek új, mérgező vegyületeket hozhatnak létre. Ezek pedig a levegőbe kerülve a környező talajba, a növényzetbe és az élővizetekbe is beépülhetnek. A mérgező anyagok az emberi szervezetben különféle megbetegedéseket okozhatnak, elősegíthetik például a rosszindulatú daganatok kialakulását is.

A tüzelő- és a fűtőberendezés, az égéstermék-elvezető, valamint a környezetében levő éghető anyag között olyan távolságot kell megtartani, hogy az ne jelenthessen az éghető anyagra gyújtási veszélyt. A tüzelőberendezés füstcsöve legyen fémbilincssel a falhoz rögzítve, ne tudjon szétcsúszni, kiesni a helyéről.

A tüzelőanyaggal üzemelő fűtőberendezés használatakor győződjön meg arról, hogy a szellőzés megfelelő, így megelőzhető a szén-monoxid-mérgezés.

Éghető padozatú vagy padlóburkolatú helyiségben a szilárd tüzelőanyaggal üzemeltetett tüzelőberendezés ajtaja elé olyan, fémből készült parázsolfogót kell elhelyezni, amely biztosítja, hogy a kihulló vagy kipattanó parázs (szikra) ne juthasson az éghető padozatra, és az a tüzelőberendezés környezetében elhelyezett éghető anyagra gyújtási veszélyt ne jelentsen.

Salakot és hamut csak teljesen lehűtött állapotban, erre a célra szolgáló edénybe, a kijelölt salaktárolóba vagy a kijelölt egyéb helyre szabad kiönteni! Forró hamut tilos üríteni épületben vagy annak közvetlen közelében, illetve ott, ahol az tüzet okozhat.

A tűzveszélyes folyadékkal (olajjal) üzemelő fűtőkészülék közelében ne tároljunk fűtőanyagot. Fűtőanyagot csak kihűlt fűtőberendezésbe szabad tölteni! A tartalék folyékony tüzelőanyagot megfelelően lezárva és jól szellőztetett helyiségben kell tárolni, lehetőleg a házon kívül.

Rendszeresen (minden évben, lehetőleg a fűtési szezon megkezdése előtt) ellenőriztessük gázkészülékeink állapotát! A gázzal üzemelő tűzhelyet, propánbutángáz-palackos hőszugárzót ne használjon lakásfűtés céljára!

A fűtőberendezések, füstelvezetők okozta tüzek és balesetek, szén-monoxid-mérgezések megelőzése érdekében az alábbiakra kell odafigyelnünk:

- A nyílt lánggal működő fűtőberendezések telepítését minden esetben szakemberrel végeztessük, valamint rendszeresen vizsgáltsuk felül a készülékeket és füstelvezetőket!
- A kátrány keletkezése csökkenthető és a kéménytűz megelőzhető, ha száraz fával tüzelünk, és folyamatosan biztosítjuk az égéshez szükséges levegő-utánpótlást.
- Tartsuk tisztán a fűtőberendezések és füstelvezetők környezetét, közelükből távolítsuk el a gyúlékony, éghető anyagokat!
- A fűtőberendezést csak a gyártó által meghatározott tüzelőanyaggal üzemeljük be, begyűjtáshoz ne használjunk tűz- és robbanásveszélyes folyadékot és ne égessünk műanyag hulladékot!
- Csak száraz fát, vagy erre alkalmas éghető anyagokat használjunk!
- Háztartási hulladékkal üzemeltetni a fűtőberendezéseket szigorúan TILOS!
- Fáradt olajjal üzemeltetni a fűtőberendezést szigorúan TILOS!
- Tüzelőberendezéseket nem szabad túlterhelni, egyszerre sok fát rátenni!
- Szellőztessen rendszeresen!
- Kiskorú személyre tüzelő-fűtő berendezés beindítása, üzemeltetése veszélyt jelenthet, ezért javasolt a fenti feladatok végzését nagykorú személyre bízni!

A készüléket csak rendeltetésének megfelelően használják, sütésre-főzésre készült berendezéssel fűteni tilos. Az égéstermék elvezető nélkül üzemelő készülékek használata során gyakran szellőztessenek. A készüléket mindig arra alkalmas eszközzel (elektromos gázgyújtó, hosszú szálú gyufa) gyújtsák be.

A tűzhelyek, a kályhák és ezek tartozékai megannyi tűzveszély forrása lehetnek, a füstelvezető csövek és kémények hibái füstmérgezéshez vezethetnek. A szén-, fa-, vagy vegyes tüzelésű kályhánkat csak aprított fával, papírral, illetve a kereskedelemben kapható alágyújtóssal gyújtsuk be. Soha ne használjunk éghető folyadékot (pl. petróleum, gázolaj, benzin) a tűz élesztésére, mert súlyos robbanás és sérülés lehet a végeredmény.

Az olajkályhákról külön is szólni kell! Begyűjtás előtt meg kell vizsgálni a kályha alatti olajfelfogó tálcát. Az összegyűlt, lecsepegő olajat, pihét ki kell takarítani, mert meggyulladhat. Begyűjtáshoz nem használható könnyen gyulladó folyadék (alkohol, benzin stb.)! Begyűjtás után az olajadagolást csak fokozatosan növeljük! Várjuk meg, míg a tüztér és a kémény jól átmelegedett! Csak akkor hagyjuk magára a kályhát, ha már egyenletes az olaj égése! Üzemelő kályha kiürülő tárolóját soha ne töltsük fel olajjal, mert az a forró kályhára

fröccsenve azonnal lángra lobban. Lehetőleg csőrös kannából, tölcséren át folyassuk az olajat a hideg kályha tartályába.

Tanácsok röviden, tömören:

- Évente egyszer a fűtési rendszert szakemberrel felül kell vizsgáltatni!
- Ismerni kell saját fűtési rendszerünk tökéletes működését!
- A kályhák körül ne tároljunk tüzelőanyagot!
- Ne szárítsunk a fűtőkészülék tetején!
- A szobai, konyhai függönyök legyenek távol a tüzelő-, fűtőberendezésektől, azokat még a szél se fújja az égőtér fölé!

Különösen ügyelni kell a fa szerkezetű (könnyűszerkezetes) épületekben létesített kandallók bekötésének műszaki megfelelőségére. A válaszfalon átvezetett füstcsövet un. Három héjú /acélcső-hőszigetelő anyag-belső füstcső/ bekötőcsővel kell a kéményhez csatlakoztatni. Ezekben a házakban a kandalló mögötti falrészét nem éghető anyagú épületszerkezetből kell kialakítani, illetve e falszakaszon nem éghető anyagú burkolatot kell alkalmazni. A kandalló beépítését minden esetben megfelelő szakemberrel végeztessük el.

A szilárd tüzelőanyaggal üzemelő fűtőberendezés begyűjtéséhez ne használjunk tűz vagy robbanásveszélyes éghető folyadékot.

Füstelvezetésre csak jól összeillesztett, nem éghető anyagú, az égéstermék legmagasabb hőmérsékletén is megfelelő szilárdságú füstcsövet szabad használni.

A koromzsák- és tisztítóajtót tartsuk folyamatosan hozzáférhető és zárt állapotban.

A padlástérben a kémény legalább egy méteres környezetében éghető anyagot ne tároljunk.

Kémény tisztíthatóságát – annak teljes hosszában – biztosítani kell.

Az elszaporodó kéménytűzök megelőzése érdekében magas ragasztó és gyantatartamú bútortároló hulladékkal egyéb tüzelésre alkalmatlan anyagokkal (műanyag, rongy, gumi, háztartási hulladék, stb.) ne tüzeljünk.

Használaton kívüli kéményt újból használatba venni csak a kéményseprő szakember kéményvizsgálata után szabad. Az alkalmassági vizsgálat elvégzése szükséges akkor is, ha a régi tüzelőberendezést újabbra cserélik.

A gázkészülékek létesítési, üzemeltetési és karbantartási munkálataira – balesetek elkerülése végett – szigorú előírások vonatkoznak.

- **Gáz égéstermék – elvezetőt** minden esetben a tető fölé kell kivezetni.
- Új égéstermék elvezetőt, meglévő kémény gáz égéstermék-elvezetővé való átalakítását tervezni kell, terhelhetőségét számítással kell meghatározni.
- Tervezett levegő bevezető nyílások, szellőző nyílások eltakarása tilos.
- Gázüzemű tüzelőberendezést csak olyan kéményhez szabad csatlakoztatni, amely minősítéssel rendelkezik.
- **Nyitott égésterű gázüzemű tüzelőberendezések helyiségében vagy azzal légterkapcsolatban álló helyiségben reteszelés nélkül működő – depressziót keltő – gépi berendezés nem használható (páraelszívó, szellőztető ventilátor, cserépkályha, központi porszívó, szárítógép).**

Figyelem! 1 m³ földgáz tökéletes elégetéséhez 10 m³ levegő szükséges.

Egy légbevezető nélküli fokozott légzárású ablakkal mi magunk „fojtjuk meg” a gázkészüléket és létesítünk életveszélyes helyzetet.

A szagelszívó ventilátor megfordítja a kémény huzatát és a visszaáramló égéstermék balesetet okozhat.

Az égéstermék visszaáramlásáról egyszerű módon meggyőződhetünk, ha a nyílt égésterű gázkészülék áramlásbiztosítójához (készülék felső síkjában lévő rács) a begyújtás után tükröt tartunk. Ha a tükrő bepárasodik visszaáramlás van.

A fűtésrendszerek szabálytalan beépítése, üzemeltetése, a lakáshasználók és környezetük számára lappangó veszélyforrás.

Mit tegyünk tűz esetén?

- Ha tüzet, füstöt észlelünk, azonnal értesítsük a tűzoltóságot a 112-es telefonszámon! Az eloltott tüzet is be kell jelenteni!
- Gondoskodjunk a lépcsőházi szellőzés indításáról a többi lakó biztonságos menekülésének érdekében.
- A lakásunkban keletkező tüzet próbáljuk meg eloltani!
- Amennyiben nem sikerül a tüzet eloltani, azonnal hagyjuk el a lakást! A bejárati ajtót csukjuk be magunk után, ezzel megakadályozhatjuk, vagy lassíthatjuk a tűz továbbterjedését (kulccsal bezárni nem szabad).
- Kiabálással riasszuk a többi lakót!
- A meneküléshez semmilyen esetben se használjunk normál kivitelű személyfelvonót! (biztonsági lift tűz esetén is használható)
- Hagyjuk el a házat!
- Amennyiben a lépcsőház sűrű füsttel telített, ne próbáljunk meg azon keresztül menekülni. Csukjuk be a bejárati ajtót. Tájékozódás (látás) hiányában két emelet magasból sem sikerülhet a menekülés! Várjuk a tűzoltókat, hogy a rendelkezésünkre álló információkkal segíthessük a gyors beavatkozást!

Bármilyen tűz észlelése során a legfontosabb a gyors helyzetfelmérés. A tűz másodpercek alatt rohamosan elterjedhet, így ha látunk esélyt a tűz megfékezésére és eloltására, akkor azt azonnal kezdjük meg. Ha nincs ilyenre lehetőség, akkor az első dolgunk a tűzoltók értesítése legyen, és csak utána kezdjük bele a tűz oltásába, illetve a kármentésbe.

A füstérzékelő életet menthet a lakásokban!

Nemcsak a tűz gyilkos tényező, hanem a keletkező füst és a különböző mérgező gázok is. A halálos kimenetelű szerencsétlenségek legtöbbször éjszaka következnek be, ugyanis tévhit az, hogy az ember álmából is felriad a tűz első jeleire. Ez sajnos ritkán van így. Az otthonunkban előforduló tüzesetek megelőzését szolgálják azok a füstérzékelők, amelyek a mennyezetten elhelyezve hangjelzéssel riasztanak.

Az otthoni riasztók optikai elven működő füstérzékelővel vannak ellátva. Ez azt jelenti, hogy a riasztó érzékelni tud egy esetleges tűzből származó füstöt a levegőben, ugyanakkor nem érzékeli se a meleget, se a gázt, vagy közvetlenül a tüzet. Ha a füstérzékelőt megfelelően szerelik fel és kellően karbantartják, akkor veszély esetén időben fog jelezni. Tűz esetén értékes másodperceket nyerhetünk vele, ez pedig elég lehet ahhoz, hogy el tudjuk hagyni a házat és hívni tudjuk a tűzoltókat.

Hova érdemes felszerelni:

Amennyiben a teljes lakás védelmét szeretnénk biztosítani, akkor minden helyiségbe, ahol fűtő-, sütő-, vagy főző-, illetve elektromos berendezés található, szereljük érzékelőt.

Amennyiben többszintes épületben lakunk, akkor minden szinten legalább egy berendezés szükséges a minimális védelem érdekében. A mennyezet sarkától több mint 50 centiméter távolságra kell elhelyezni a készüléket.

Hova nem érdemes felszerelni:

Ne tegyük az érzékelőt olyan helyiségbe, ahol a hőmérséklet 4 Celsius-fok alá, illetve 40 fölé emelkedhet, közvetlenül ajtó és ablak mellé, radiátor vagy ventilátor közelébe, illetve a gáz- vagy villanytűzhely fölé (a sütésnél, főzésnél keletkező gőzök is működésbe hozhatják).

Figyelem!

- A füstérzékelő nem működik, ha letakarjuk, lefestjük!
- Ha lemerül az áramforrás (9V elem), hangjelzést ad!
- A riasztót füstérzékelésre tervezték, a tüzet nem tudja megakadályozni.